

DET FØRSTE MINISTERBESØG I GRØNLAND

Uddrag af *Hedevig Bugge's* beretning om indenrigsminister *Sigurd Berg's* besøg i Godthåb fra 13.–16. juni 1907

Ved *G. N. Bugge*

I anledning af det forestående ministerbesøg skulle hele kolonien pudses op i alle ender og kanter, hvorfor der allerede i maj var travlhed ikke mindst for kolonibestyrelsen,¹ og samtidig blev bestyrerboligen malet både indvendig og udvendig. Derfor bor vi nu i den ny assistentbolig også under det forestående ministerbesøg.

Der bliver brug for flere flag udover dem, som kolonien har, hvorfor jeg har påtaget mig at sy yderligere 10 flag. Udsmykningen af landgangsbroen blev overladt til den lokale kunstner, Lars Møllers søn, *Stephen Møller*, som straks forstod opgaven. Han lagde sig ud i en båd for at tage en skitse og fik fremtryllet en pragtfuld dekoration: det grønlandske våben med isbjørnen i blå felt, ovenover dette en udskåren krone og på ekstra forsiringer, på hver side stod der med store, forgyldte bogstaver „Velkommen“ og „Tikivdluaritse“. De grønlandske redskaber – fuglepil, harpun m. m. opsloges bag ved bjørnen, og på hver side anbragtes tre hvallændsere med splitflag. Yderligere blev der på hver side af broen anbragt tre flagstænger udelukkende med almindelige flag.

Der blev sendt folk ud til at samle lyng til guirlander, som blev anbragt i store buer mellem flagene, ligesom der var rejst en æresport lige over trappen. Vores eget hus, for tiden assistentboligen, som ligger umiddelbart bag ved landgangen, blev også pyntet med flag og guirlander på verandaen. Inspektørboligen blev ligeledes pyntet udenfor med grønt og flag, ligesom der ved provstens bolig blev anbragt 20 vimpler.

Kolonien tog sig festligt ud, og fra den 7. juni var man parat til at tage imod hver time, efter at der havde været forskellige sammenkomster, hvor slagplanen var blevet lagt. Hos inspektør *Bendixen* skulle den officielle middag holdes; hans

¹ *Konrad Bugge*, f. 14.11. 1862, d. 4.7. 1937. Fra 1885 volontær og i 1893 assistent ved Julianehåb, Frederikshåb, Julianehåb, Nanortalik, Julianehåb, Nanortalik og i 1903 kolonibestyrelsen ved Godthåb, 1905–06 ved Frederikshåb og atter ved Godthåb 1907–22. Gift med *Hedevig Bugge*, f. Clausen, f. 27.2. 1873, d. 13.12. 1937. Min mor kom til Grønland i 1888. Igennem de mange tjenesteår i Grønland havde min far kun permisson tre gange nemlig i 1897–98, 1906–07 og 1915–16.

husbestyrerinde, frk. *Sørensen*, havde halvdelen af maden parat til festdagen, og da vi ønskede at give en frokost, bad vi inspektøren fremføre det for de høje gæster, når talen faldt på, hvorledes den kostbare tid skulle udnyttes. Provst *Schultz-Lorentzens* ville også gerne være med til et eller andet, for såvidt tiden tillod det.

For grønlændernes vedkommende blev det bestemt, at hele værkstedet skulle ryddes, og alle både store og små skulle beværtet. Traktementet var: Cacao, kaffe og the, kommenskringler og kiks, cigarer til mændene og figner til børnene. Alle ville få fri i de dage ministeren opholdt sig ved Godthåb.

Imidlertid blev man en dag opskræmt ved skibråb, men denne gang passede det ikke. De meldte nemlig en hel anden nyhed. Ovre på Nordlandet er der et sund, der hedder Nepisatsundet, hvor grønlænderne ofte tager over for at fange hvidfisk (en delfinagtig hval), der giver dem et rigt udbytte af spæk. Når disse hvaler kommer i flokke, har man mulighed for at spærre dem inde, til det bliver lavvande, så de ikke kan komme ud igen, og derefter harpuneres og skydes de. I dette år, i natten mellem den 6. og 7. juni, nedlagde grønlænderne over 200 hvidfisk, det er omtrent som grindefangst på Færøerne. Der blev pludselig en voldsom trafik mellem Godthåb og Nordlandet, efter at der var kommet en stafet derfra, der opfordrede alle Godthåberne til at tage derover.

Man glemte for et øjeblik skib, minister og direktør; det var med nød og næppe, at min mand kunne holde en besætning parat for det tilfælde, at skibet kom. Inspektøren, der var betænkelig ved at forlade kolonien i anledning af det forestående besøg, tog alligevel derover, idet han for en sikkerheds skyld tog sin uniform med i en vadsæk, ligesom det blev aftalt, at der i givet fald skulle afskydes kanonskud, hvis skibet pludselig dukkede op. Med inspektørens motorbåd kom provsten, dr. *Søren Hansen*, premierløjtnant *Borg*, dennes assistent, minør *Krag*, (disse to var på en ekspedition), volontær *Friis Hansen*, to danske tømrere, der for tiden arbejder på opførelsen af det ny seminarium, og jeg. Vi tog afsted ved 8 tiden om aftenen og kom først hjem kl. 4 om morgenen. Vi overværede det mest fantastiske skuespil ved nedslagtningen af disse indespærrede dyr. Da jagten havde varet en times tid, så man de hvide, nedlagte dyr flyde omkring, så grønlænderne havde arbejde nok både den dag og den næste med at slæbe dem iland. I denne måned blev der udbetalt ca. 4.000,— kr. alene for hvidfiske spæk — en betragtelig sum.

Skibet udeblev stadig. Den 13. juni om eftermiddagen tog inspektøren atter derover med ekspeditionen, der skulle foretage nogle opmålinger. Jeg var også med, men da vi hørte to kanonskud fra kolonien og kort efter så flagene blive hejst, var vi klar over, at skibet kom, hvorfor vi vendte om. Man kunne skimte skibets røg i det fjerne. Alle i kolonien kom nu i stadsen. Forrest sejlede inspektøren i motorbåden. Det tog sig godt ud med alle disse både med flag på, der var jo lægevæ-

senets, provstens og vor. „Hans Egede“ nærmede sig nu hurtigt. Vi havde troet, at den gik om i skibshavnen, men den svejede hen foran kolonien, idet den affyrede tre kanonskud, så vidste vi altså, at ministeren *var* med. I samme nu svarede der fra land med samme salut, og bådene lagde til ved skibet.

Alle passagererne var på dækket, og man kunne ikke have fået en elskværdigere modtagelse. Direktør *Ryberg* præsenterede. Så satte „Hans Egede“ maskinen igang igen, og for fuld kraft gik det nu om i skibshavnen, medens man gik rundt og snakkede med dem allesammen. Det var den smukkeste sommeraften, som vi overhovedet havde haft; fjorden lå som et spejl helt ud til Kukøerne, og solen stod endnu så højt, trods det at klokken nærmede sig 6. Foruden minister *Berg* med frue, direktøren, inspektør *Daugaard-Jensen* med frue og børn var en dr. *Frisch* og to tyske videnskabsmænd med. Ministeren og fruene var så elskværdige, at man straks følte sig tiltrukket af dem og kunne tale ganske ligefrem med dem. Fruen er nydelig, lille og fiks og med et meget beskedent væsen. Ministeren er ligetil, han har en glimrende hukommelse og viser stor interesse for alle grønlandske forhold. Han talte længe med min mand og forhørte sig om, hvor længe han havde været i

Under kanonsalut stiger indenrigsminister Sigurd Berg i land ved Godthåb den 13. juni 1907.

landet og kom stadig tilbage til dette, at det værste var, man skulle af med sine børn. — Så kom han hen til mig og sagde hjerteligt: „Ja, frue, *De* har optaget min hustrus tanker, ligefra *De* rejste hjemmefra; hun har aldrig kunnet glemme, at *De* måtte efterlade tre børn derhjemme.“ — Fruen talte også meget med mig. Hun sagde, at hun straks havde kendt mig, da hun så mig i båden, hun havde sidst set mig ved „Hans Egede“s afrejse fra København i foråret.

Imidlertid fik „Hans Egede“ kastet anker, og vi danske blev enige om at trække os tilbage, da de endnu ikke havde spist middag. Det blev så bestemt, at ministerens landgang skulle finde sted samme aften kl. 8.

Da klokken nærmede sig dette tidspunkt, samledes vi på broen. Først kom den ene motorbåd med Daugaard-Jensen og alle de øvrige passagerer. Et par minutter efter viste den anden motorbåd sig, deri sad excellencen med frue, direktøren og kaptajn *Bang*. Inspektøren gik ned ad trappen for at hjælpe fruene op, og øverst ved trappen stod min mand og ønskede dem velkommen til Godthåb, efterhånden som de kom op. I det øjeblik ministeren satte foden på trappen, blev der saluteret og affyret de reglementerede tre skud; han hilste elskværdigt på alle og blev præsenteret for *Lars Møller* og pastor *Hansen*, derefter for alle de grønlandske forstandere, som var samlede i den højtidelige anledning, og så kom turen til kivfakkerne (det faste mandskab). Fru Berg kom hen og hviskede til mig, at hendes mand med stort besvær havde indøvet en sætning, han ville aflevere på grønlandsk, og nu var hun bange for, den sad fast i halsen på ham, hun ønskede, det var vel overstået. Imidlertid må ministeren have afleveret denne, medens vi talte sammen, så jeg gik desværre glip af at se ham højtideligt tage sin kasket af først, og derefter sige til grønlænderne, at han skulle hilse dem fra kongen! Han har næppe afleveret denne hilsen med tordenrøst af angst for at sige noget forkert.

Vi gik nu alle så småt op ad vejen, hvor grønlænderinder og børn stod i flok og rad. Vi blev budt ind hos inspektørens. Ministeren sagde da, at han tillod sig at aflægge visitter samme aften, hvis man tog imod så sent på døgnet, hvad vi selvfølgelig alle gjorde. Det var meget hensynsfuldt af ministeren og direktøren, at de ikke flyttede i land for godt, de har dog syntes, at det var at lægge lovlig meget beslag på folks gæstfrihed.

Vi havde dem hernede 8 i tallet, de var meget begejstrede for vor lejlighed og rendte rundt i alle stuerne. Direktøren forsikrede mig, at hvis han var i vort sted, ville han blive boende i assistentboligen (denne blev senere for en årrække lægebolig), men det gør vi nu ikke. De havde næppe sat sig ned, før ministeren spurgte mig, om jeg ville akkompagnere dr. Frisch til en sang, han valgte borgvægterens sang af *Macbeth*, men så ville de have en til, og dokteren sang da „Der står et slot i Vesterled“. Han havde en prægtig stemme og har vist ofte under rejsen un-

derholdt dem med sang. Vi trakterede kun med vin, da de skulle videre på besøg; de skulle aflægge besøg hos lægen, men som bekendt har han ingen bolig for tiden, da lægeboligen var brændt, hvorfor lægeparret er installeret på sygehuset, hvor selskabet marcherede hen og lejrede sig på trappen, det syntes lægefruen var så hyggeligt.

Det blev fastsat, at selskabet dagen efter – den 14. – skulle med motorbåden over i Nepisatsundet og se det leben derovre, spise frokost der og tage Faltings havn i øjesyn, den havn, der muligvis bliver Godthåbs havn i fremtiden. – Derfra skulle de så hjem til Godthåb, hvor inspektøren ville afholde sin middag. Det var herligt vejr, da inspektøren ledsagede selskabet over til Nordlandet.

Fra formiddagen af begyndte grønlændernes kaffedrikkeri ovre i værkstedet, og der var højt humør.

Middagen hos inspektøren var fastsat til kl. halvsvy, og parolen for dragterne lød fra skibet på for herrernes vedkommende: kjole og hvidt! Og for damerne selskabstoilette, nedringet. Ministerfruen var i en dejlig gul silkekjole med langt slæb, fru Daugaard-Jensen i sribet silkekjole, fru Schultz-Lorentzen i grå silke med rød rose, frk. Sørensen i lys mousselin og jeg i min grønne etamine med rypelyng på bryst og hår. Vi var ialt 18, deraf kun 6 damer. Inspektør Bendixen i sin galla uniform med kårde ved siden, han skinnede langt væk af guldstads. Så blev der taget til bords. Inspektør Bendixen gik først ind med „hendes nåde“ og satte sig midtvejs for bordet ligeoverfor ministeren med provstinden; jeg havde direktøren til bords og sad godt mellem indenrigsministeriet og direktoratet.

Retterne var: brun suppe, krustader, tunge og grønt med rørt smør, rensryg med brune kartofler, syltetøj, is og konfekt. De sædvanlige vine samt champagne. Spisestuen var gjort mørk, og 6 armstager med 3 lys i hver gjorde et festligt indtryk. For hver kuvert var der lagt en blomst, for ministerfruen en halvudsprunget mosrose. Fru Berg så overordentlig sød ud. Efter at have budt gæsterne velkommen, holdt inspektøren en tale for ministeren, hvori han omtalte den officielle og betydningsfulde side af dette besøg. Derefter rejste ministeren sig, og det var interessant at høre alt, hvad han havde at sige; han har jo ordet i sin magt og taler sindigt og roligt og med vægt. Herefter talte Daugaard-Jensen for direktøren, og dr. Søren Hansen holdt en særdeles vellykket tale for fru Berg. Daugaard-Jensen rejste sig nu igen og holdt en tale for min mand som repræsentant for overbetjentene. Han begyndte med at sige, at det var vanskelige tider for overbetjentene, gør de det ene, så er det galt, og gør de det andet, så er det også galt. Han sluttede med nogle meget venlige mere personlige bemærkninger til min mand. Dr. Frisch, som i 1878 havde været læge ved Ivigtut, talte for landet og for grønlænderne. Provstens lærerinde, frk. *Schrøder*, og tre grønlænderinder vartede op.

Ministeren inviterede os alle til dagen efter at deltage i en udflugt med „Hans Egede“, vi skulle være ombord kl. 7 om morgenen. En række fremstående grøn­lændere var også inviterede.

Vi blev først færdige med middagen kl. 11, og gæsterne fra skibet gik ombord. Vi andre blev lidt endnu for at drøfte middagen, og vi misundte inspektørens, der havde deres overstået. Vi holdt kommers så længe, til inspektøren sagde: „Så nu skal vi ned at se, hvad Bugges gir!“ – Vi slog til og travede alle ned til os, da var klokken vist et, og mere blev den inden jeg fik dækket frokostbord. Solen skinnede ind i spisestuen, hvor vi nu spiste frokost i al gemytlighed i selskabstoiletter og galla uniform! Klokken var 4, da vi brød op, og halvfem kom vi i seng. Kl. 7 skulle vi være ombord.

Vi var imidlertid alle på pletten to timer efter, „da „Hans Egede“ kom for at tage os med. Vejret var strålende, og vi nød den dejlige morgen på dækket, medens kursen sattes ind ad fjorden til udstedet K'ornok, hvor ingen ventede os. Lidt over kl. 11 kom vi derind, kastede anker og spiste frokost ombord i to hold.

Både ministeren og fru­en var inde at se udstedet. Den stakkels minister fik sig en slem skalle på en lav dørkarm og fru­en, det skind, faldt lige ind på gulvet i en hytte. Da vi havde spist frokost, lettede vi anker og sejlede dybere ind i fjorden til Umanak, men her lå vi ikke stille, fløjtede kun et par gange for at more grøn­lænderne og dampede så hjemefter. Snart så man den ene og den anden smutte ned og hvile sig, man blev også træt af luften. Fru Berg ville endelig have, at jeg skulle lægge mig på hendes køje, men det syntes jeg dog var for galt. Om eftermiddagen blev vi alle bæn­kede i salonen til champagne og kransekage med ministe­ren som vært. Han udbragte ved samme lejlighed kongens skål efter at have bragt alle danske en hilsen fra samme. Ved seks tiden steg vi i land i Godthåb, og det på­ tænkte besøg hos provstens blev opgivet, da alle var for trætte. Medens vi var om­ bord havde min mand inviteret til frokost den næste dag kl. 1, altså søndag den 16.

Da jeg vågnede søndag morgen, følte jeg mig lidt beklem­tet om hjertet og ønskede kun, at alt var vel overstået. Jeg var tidlig på benene og nede i køkkenet. Frk. Schrøder kom kl. 8, hun havde lovet at være behjælpelig med borddækningen og opvartningen. Der blev dækket til 16 personer. Bordet blev pyntet med grøn­landske blomster af en bestemt lilla farve, det så nydeligt ud. Gæsterne var: mini­ster Berg og frue, direktøren og kaptajnen, inspektør Daugaard-Jensen og frue, inspektør Bendixen og frk. Sørensen, provsten og frue, dr. Søren Hansen og frue, premierløjtnant Borg og volontær Friis Hansen. Min mand havde fru Berg til bords og jeg ministeren. Retterne var: postejer med trøfler, brisler og champig­nons, rensboeuf m. sauce bernaïse, syltetøj, ostepind, frugt (henkogte pærer), kran­sekage, konfektrosiner og mandler, rhinskvin, rødvin og hedvin. – Det var jo søn-

Under ministerbesøget samledes man til fotografering. Forrest: Friis Hansen, frk. Schrøder, K. Bugge. Siddende: fru Schultz-Lorentzen, Th. Borg, fru Bugge, indenrigsminister Sigurd Berg og frue, C. Ryberg, fru Daugaard-Jensen, O. Bendixen og stående: fru Søren Hansen, Daugaard-Jensen, J. M. Frisch, H. V. Bang, Søren Hansen, frk. Sørensen og C. W. Schultz-Lorentzen.

dag, så provsten havde afholdt dansk gudstjeneste, men frk. Schrøder og jeg blev hjemme.

Ministerfruen stillede i hvid ulden kjole, meget sød. Stemningen var udmærket, næppe havde vi sat os, før man ikke kunne høre en ørenlyd for tale. Ministeren var meget underholdende og interesseret og kunne ikke fatte, at vi havde flyttet 11 gange, siden vi blev gift, mente i hvert tilfælde, at vi havde flyttet til noget bedre, hvad jeg forsikrede ham om, at det ikke altid havde været tilfældet. Ministeren holdt en smuk og hjertelig tale til os begge også for vore børn, han takkede min mand for hans nidkærhed under den lange tjeneste heroppe og glædede sig over, at det efter 11 flytninger var lykkedes os at komme her til Godthåb. Bagefter sagde ministeren til mig, at *den* frokost kunne jeg have serveret hvilket somhelst sted i København. Ministeren var meget glad for rensboeufen og de grønlandske tyttbær. Idet hele taget syntes han, vi havde så meget dejlig mad heroppe, så han ikke behøvede at sende skib op før om tre år!

Efter frokosten var vi oppe at blive fotograferede udenfor inspektørboligen. – Grønlænderne stillede sig herefter op og sang firstemmigt.

Derefter ønskede ministeren at se alle husene, og min mand gik rundt både med ham og hans frue samt direktøren. De var aldeles overvældede ved at se de masser af spæk, og ministeren ville absolut have fruene helt ind i tranbrænderiet, det ville hun dog ikke, han blev ved med at stå og råbe: „Astrid, kom kun“, men hun måtte jo være forsigtig med den hvide kjole, som hun endnu skulle bruge så mange gange.

Så var de nede i den tomme bestyrerbolig, hvor de faldt i begejstring over de dybe vindueskarme og værelsernes store rumfang. Udenfor stod der en deputation af to gamle grønlanderinder, de havde noget på hjertet, og det viste sig at være ønsket om at få noget godt kulørt uldgarn udsendt af handelen, da de nu udmærket selv kunne strikke, fremfor at få de dårlige færdigstrikkede muffedisser ud, som straks gik i stykker. Direktøren gad ikke rigtig høre på dem, men ministeren lod dem tale ud og sagde til direktøren: „Ja, ja, så må De virkelig sørge for, at der bliver udsendt noget sådant!“ – Derefter tog han min mand under den ene arm og direktøren under den anden, gik så ned ad vejen og udbredte sig over, at det, som det gjaldt om, var dette, at grønlanderne frit kunne frembære deres ønsker i stort som i småt, det skulle de have lov til.

Imidlertid slog afskedstimen, idet „Hans Egede“ kom rundt og lå og ventede på sine passagerer. Ministeren tog en hjertelig afsked med alle nede ved broen både grønlandere og danske. Min mand og jeg samt volontæren fulgte med dem ud til skibet. Der blev saluteret fra land, hvorefter der fulgte et rungende hurra for ministeren, alle flag kippede på en gang, og de sad og beundrede den smukke koloni. Vi var kun ganske kort tid ombord, da vinden friskede op, og båden knap kunne ligge på siden. Vi fik da sagt farvel til alle, kom i båden, stødte fra, råbte hurra for ministeren, hilste med flaget, og „Hans Egede“ dampede afsted. Man viftede med lommetørklæderne, så længe det kunne ses. Så steg vi iland i Godthåb, hvor de øvrige danske stod forsamlede, og jeg inviterede dem alle ind til aften, for at vi i fællesskab kunne drøfte ministerbesøget.

Et var alle enige om, og det var, at aldrig havde noget besøg været mere begunstiget end dette. Velstand blandt grønlanderne, smukt vejr hver eneste dag, alt gået efter programmet både med hensyn til middagen og frokosten, elskværdige mennesker allesammen. – Og dagen efter, at skibet var gået, havde vi en sydvest storm, hvis styrke vi ikke havde kendt magen til.